

PORADNIK DLA WNIOSKODAWCÓW W ZAKRESIE ZASAD HORYZONTALNYCH UE

Przekazujemy Państwu syntetyczny poradnik, który na potrzeby wniosku o powierzenie grantu w Projekcie Polskie Mosty Technologiczne finansowanego z Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021–2027, działanie FENG.02.24, ułatwi określenie zakresu wdrażania przez Państwa zasad równości szans i niedyskryminacji oraz karty praw podstawowych i konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Opis sposobu zapewnienia przez Wnioskodawcę horyzontalnych zasad równości szans i niedyskryminacji oraz równości kobiet i mężczyzn

A. ZASADY RÓWNOŚCI SZANS I NIEDYSKRYMINACJI

W tym punkcie Wnioskodawca opisuje:

ZAKRES ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU

- Kogo dotyczą rezultaty projektu (np. pracownicy, klienci, użytkownicy końcowi)?
- Czy rezultat projektu ma charakter wewnętrzny czy zewnętrzny (produkt/usługa/technologia)?

Produkt/usługa/technologia o charakterze wewnętrznym jest skierowany do wąskiej grupy odbiorców np. system monitorowania maszyn w hali produkcyjnej. Odbiorcami są pracownicy fabryki, którzy wymagają przeszkolenia.

Produkt/usługa/technologia o charakterze zewnętrznym jest skierowany do masowego klienta np. aplikacja mobilna do zamawiania jedzenia on-line. Odbiorcami są użytkownicy telefonów komórkowych.

- Czy projekt może wpływać na równy dostęp i udział w efektach projektu bez dyskryminacji (dyskryminacji niespowodowanej złą wolą tylko założeniami biznesowymi dotarcia do docelowego odbiorcy)?

Czy system monitorowania jest tak skonstruowany, że nie ogranicza pracy osób z ograniczeniami wzrokowymi?

Czy aplikacja mobilna jest przystosowana dla osób 60+, tak aby umiały z tego korzystać?

WPLYW PROJEKTU NA RÓWNOŚĆ SZANS I NIEDYSKRYMINACJĘ

- Czy projekt ma pozytywny wpływ (aktywnie wprowadza rozwiązania, które są dostępne dla wszystkich)?
lub
- Czy projekt ma neutralny wpływ (nie tworzy nowych barier i zachowuje równe traktowanie)?

Opis powinien odnosić się do grup wg (płci, wieku, niepełnosprawności itd.), ale wyłącznie w zakresie, w jakim projekt realnie zakłada, że jest skierowany do wąskiej grupy odbiorców).

DOSTĘPNOŚĆ PRODUKTÓW LUB USŁUG PROJEKTU

- Czy produkt/usługa/technologia są dostępne dla osób z niepełnosprawnościami?
- Jakie standardy dostępności mają zastosowanie (np. cyfrowe WCAG, organizacyjne, informacyjne)?
- W jaki sposób dostępność została zapewniona (architektoniczna – podjazd dla wózków, cyfrowa strona stworzona dla niedowidzących lub posiadająca funkcje głosowe, informacyjna strona www)?

lub

- Z czego wynika neutralność projektu?

ZASTOSOWANE ROZWIĄZANIA ORGANIZACYJNE I PROCEDURALNE

- Jakie zasady równego traktowania są stosowane przy realizacji (np. rekrutacji, szkolenia, dostępu do informacji)?
- W jaki sposób projekt zapobiega powstawaniu barier (bariery kompetencyjne, informacyjno – komunikacyjne, związane z wiekiem)?
- Kto odpowiada za reagowanie na ewentualne problemy (rola, nie stanowisko)?

Przykłady jak opisać użytkowników rezultatów projektu

1. Opisz konkretnie i krótko:

„Użytkownikami będą:

- (1) pracownicy firmy: operatorzy/technolodzy/handlowcy/serwis;
- (2) klienci B2B/B2C w Polsce i UE;
- (3) ewentualnie partnerzy wdrożeniowi, ogólnodostępny itd.” jeśli to projekt „wewnętrzny” (np. linia lub system tylko dla firmy).

Napisz wprost: „Rezultaty są przeznaczone do użytku wewnętrznego przez przeszkolonych pracowników; nie są usługą publiczną”.

Urealnienie odbiorców projektu: realny opis tak jest w założeniach biznesowych

2. Identyfikacja możliwych nierówności / barier

Wskaż jeśli realnie istnieją, **max 2 do 4 realne ryzyka**, np.:

- „osoby z niepełnosprawnościami ruchowymi/sensorycznymi mogą mieć utrudniony dostęp do niektórych stanowisk produkcyjnych” – jeśli dotyczy technologii produkcyjnej,
- „część pracowników ma niższe kompetencje cyfrowe (operatorzy/produkcja)” – jeśli jest to gra albo system informatyczny,
- „pracownicy 60+ mogą potrzebować dłuższego wdrożenia w nowe narzędzia”.

Urealnienie identyfikacji barier: w mikrofirmie nie robisz skomplikowanych analiz.

Wystarczy: „na podstawie doświadczenia firmy i struktury zespołu identyfikujemy...”.

3. Opis konkretnych działań na rzecz równości szans

• Procedury proste, ale konkretne, np.:

- „Rekrutacja do zespołu projektowego oparta została na kompetencjach; ogłoszenia i rozmowy prowadzone bez kryteriów wykluczających (wiek/płeć/niepełnosprawność).”
- „Szkolenia wdrożeniowe dla wszystkich pracowników w równych terminach; możliwe dodatkowe krótkie instruktaże 1:1 dla osób potrzebujących więcej czasu.”

„Wyznaczono osobę odpowiedzialną za zgłaszanie barier i reagowanie (np. kierownik projektu/HR/pełnomocnik).”

Urealnienie działań na rzecz równości: zamiast „polityka różnorodności”, napisz: „stosujemy zasady równego traktowania zgodnie z Kodeksem pracy i ustawą o równym traktowaniu”.

4. Standardy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Ocena obejmuje dwa obszary:

(1) dostępność produktu/technologia/usługi oraz (2) możliwa neutralność.

➤ **jeśli jest komponent cyfrowy (app/portal/panel):**

- „Interfejs projektowany zgodnie z WCAG 2.2 – poziom A + kluczowe elementy AAⁱ na poziomie adekwatnym do zakresu (kontrast, skalowanie tekstu, czytelna nawigacja, brak kluczowych informacji wyłącznie w grafice/kolorze).”

➤ **jeśli produkt/usługa jest fizyczna lub przemysłowa:**

- „Instrukcje i oznaczenia produktu lub usługi przygotowane w formie czytelnej; szkolenia możliwe w formie dostosowanej do potrzeb różnych odbiorców (np. materiały elektroniczne, większa czcionka).”
 - Można też przewidzieć budżet: „w budżecie projektu przewidziano środki na niezbędne dostosowania (np. materiały szkoleniowe, modyfikacje interfejsu).”
- **Urealnienie neutralności:** jeśli czegoś obiektywnie nie da się dostosować (np. stanowisko wymagające sprawności fizycznej/BHP): „W tej części projekt jest neutralny — wynika to z wymogów bezpieczeństwa/technologii; nie ogranicza to dostępu do pozostałych funkcji projektu.”

Poradnik podkreśla, że neutralność trzeba uzasadnić konkretnie, **a nie ogólnie**.

5. Ocena wpływu (pozytywny / neutralny) z uzasadnieniem

Co wpisać – wybierz jedno:

- **pozytywny**, jeśli projekt realnie wprowadza dostępne rozwiązania (np. dostępny produkt, aplikacja, IT, szkolenia podnoszące świadomość dostępności);
- **neutralny**, jeśli projekt ma charakter wewnętrzny i nie zmienia dostępności usług/produktów oraz nie tworzy nowych barier, a działania kadrowe/komunikacyjne utrzymują równe traktowanie, ale nie wprowadzają nowych ułatwień.

Dzięki temu unikamy sytuacji typu „częściowo pozytywny, częściowo neutralny” – ocena ma być jedna, a uzasadnienie wyjaśnia, skąd wynikała.

Uzasadnienie w 2–3 zdaniach, odwołujące się do punktów 2–4 i wskaż dlaczego ocena jest pozytywna lub neutralna;

- „Wpływ pozytywny, ponieważ wdrażane narzędzie spełnia wymogi dostępności cyfrowej, a np. szkolenia zwiększają kompetencje zespołu w zakresie obsługi osób z niepełnosprawnościami.

albo:

- „Wpływ neutralny, ponieważ projekt dotyczy wewnętrznych procesów i nie wpływa na dostępność usług, ale zachowuje równe traktowanie pracowników i nie tworzy nowych barier.

B. ZASADA RÓWNOŚCI KOBIEI I MĘŻCZYZN

W tym punkcie Wnioskodawca opisuje:

1. Analiza sytuacji kobiet i mężczyzn w obszarze projektu

Prosty stan obecny, bez skomplikowanych analiz:

- „Zespół firmy: X kobiet, Y mężczyzn; w obszarze projektu (np. produkcja/IT/technologia) przewagę stanowią ...”
- Jeśli użytkownicy to B2B i nie masz danych płci — napisz: „brak danych/nie dotyczy, projekt skierowany do firm”.

Urealnienie analizy sytuacji kobiet i mężczyzn:

- Poradnik mówi, że nie chodzi o parytet „50/50”, tylko o rzetelną analizę i reakcję tam, gdzie jest dysproporcja. (<https://pmt.paih.gov.pl/o-projekcie/rownosc-szans/>)

Potencjalne przykłady:

„Zespół Wnioskodawcy liczy obecnie X kobiet i Y mężczyzn.

W obszarze objętym projektem (np. produkcja / technologia / IT) przewagę liczbową stanowią mężczyźni, co wynika ze specyfiki branży oraz struktury dostępnych kadr na rynku pracy.”

„Projekt ma charakter wewnętrzny i jest skierowany do pracowników firmy.

W przypadku odbiorców zewnętrznych projekt adresowany jest do podmiotów gospodarczych (B2B); w tym zakresie brak jest danych dotyczących płci użytkowników, co nie pozwala na dalszą analizę w tym obszarze.”

„Analiza stanu obecnego nie wskazuje na istnienie formalnych barier w dostępie kobiet lub mężczyzn do udziału w projekcie, jednak identyfikowana jest dysproporcja płci w zespołach technicznych, typowa dla działalności Wnioskodawcy.”

2. Działania wyrównujące / wspierające płęć niedoreprezentowaną

W ramach możliwości organizacyjnych MŚP, Wnioskodawca realizuje następujące działania:

- Rekrutacja do zespołu projektowego oraz ewentualnych zespołów technicznych prowadzona jest w oparciu o jednolite kryteria kompetencyjne, bez różnicowania ze względu na płeć;
- Treść ogłoszeń rekrutacyjnych formułowana jest w sposób neutralny i – w miarę możliwości – kierowana również do kobiet (np. poprzez różne kanały rekrutacyjne);
- Dostęp do szkoleń, wdrożeń i podnoszenia kwalifikacji w ramach projektu jest taki sam dla kobiet i mężczyzn;
- Organizacja szkoleń uwzględnia potrzeby pracowników posiadających obowiązki opiekuńcze, w miarę możliwości poprzez elastyczne terminy lub formę zdalną/hybrydową.

Dlaczego to przechodzi ocenę?:

- pokazuje realny stan, nie życzeniowy parytet,
- jasno wskazuje dysproporcję i reakcję,
- nie obiecuje działań niemożliwych dla MŚP,
- jest spójne z poradnikiem i Wytycznymi 2021–2027.

Urealnienie wyrównywania szans w MŚP: nie obiecuj mentorów/programów talentowych jak korporacja. Wystarczy: **równe zasady rekrutacji, płac, szkoleń i awansu** — poradnik uznaje to za minimum dla każdego projektu. (<https://pmt.paih.gov.pl/o-projekcie/rownosc-szans/>)

Opis sposobu zapewnienia przez Wnioskodawcę, że projekt jest zgodny z Konwencją o Prawach osób Niepełnosprawnych

1) Które artykuły KPON dotyczą projektu?

Wypisz listę wg artykułów wymaganych w projekcie i napisz „tak” lub „nie”:

- **Art. 2–7 (dotyczy niedyskryminacji i równości): TAK**
- **Art. 9 (dotyczy dostępności projektu): TAK**
- **Art. 27 (dotyczy pracy i zatrudnienia): TAK**
- Inne artykuły: **NIE / nie dotyczy** (wymień tylko, jeśli projekt ma na nie realny wpływ).

W tabeli: kolumny „Artykuł” + „Dotyczy? (tak/nie)”.

2) Wpływ projektu na osoby z niepełnosprawnościami

2–3 zdania, bardzo konkretnie:

- Czy projekt ma wpływ **pozytywny** (np. dostępna aplikacja/usługa, łatwiejsze korzystanie, lepsza informacja)?
- Czy jest **neutralny** (np. projekt wewnętrzny, nie tworzy nowych barier)?

Przykładowe zdanie:

„Projekt nie wprowadza rozwiązań wykluczających osoby z niepełnosprawnościami. Tam, gdzie rezultaty są dostępne dla użytkowników, zapewniamy ich użyteczność także dla osób ze szczególnymi potrzebami.”

3) Co robimy dla dostępności rezultatów (art. 9)

Wpisz tylko to, co faktycznie jest realizowane. Max. 2–4 punkty.

- **Jeśli jest to narzędzie cyfrowe:**
„Interfejs czytelny: kontrast, skalowanie tekstu, prosta nawigacja, brak kluczowych informacji tylko w kolorze/grafice.”
- **Jeśli jest to produkt/usługa fizyczna/technologiczna:**
„Instrukcje i szkolenia w formie zrozumiałej i czytelnej; możliwość dodatkowego krótkiego przeszkolenia dla osób potrzebujących więcej wsparcia.”
- **Jeśli czegoś nie da się dostosować (BHP/technologia):**
„W tej części projekt jest neutralny wobec dostępności z powodu wymogów bezpieczeństwa/technologii, ale nie ogranicza dostępu do pozostałych funkcji.”

4) Zatrudnienie i udział osób z niepełnosprawnościami (art. 27)

Wystarczy 2–3 proste zasady:

- „Rekrutacja do projektu bez kryteriów wykluczających ze względu na niepełnosprawność.”
- „Jeśli osoba spełnia wymagania stanowiska, może pracować w projekcie.”

- „W razie potrzeby wprowadzimy racjonalne usprawnienia: np. dostosowanie stanowiska, narzędzi pracy lub organizacji czasu pracy (w zakresie możliwym dla firmy).”

5) Neutralność pozostałych artykułów

Jedno zdanie zamykające np.:

„Pozostałe artykuły KPP nie dotyczą projektu – projekt nie ma na niego wpływu, dlatego w tym zakresie pozostaje neutralny.”

Opis sposobu zapewnienia przez Wnioskodawcę, że projekt jest zgodny z Kartą Praw Podstawowych

Żeby nie przekroczyć limitu 4000 znaków warto np. wypisać nr **artykułu i jego treść**, następnie **czy dotyczy projektu? (TAK/NIE)**; **jak zapewniamy zgodność / neutralność (1–2 zdania)**; **ryzyko i jak mu zapobiegamy (krótko)**.

1) Lista artykułów (wpisz wszystkie z kryterium)

Wypisz artykuły KPP wymagane w FENG:

Artykuły: 1, 3–4, 6–8, 10, 15, 20–23, 25–26, 30–31.

Nie musisz rozwijać każdego artykułu — poniżej masz podpowiedź, co najczęściej jest **TAK**, a co **NIE**. Pamiętaj jednak, żeby przeanalizować to pod kątem swojego projektu.

2) Jak zaznaczać „czy dotyczy?”

Zwykle DOTYCZY (TAK) w każdym projekcie:

- **Art. 1** godność człowieka
- **Art. 4** zakaz niehumanitarnego/poniżającego traktowania
- **Art. 7–8** prywatność i ochrona danych osobowych
- **Art. 20–21–23** równość wobec prawa, zakaz dyskryminacji, równość kobiet i mężczyzn
- **Art. 31** należyte i sprawiedliwe warunki pracy

Bo to odnosi się do **pracowników i sposobu prowadzenia projektu**.

DOTYCZY warunkowo (TAK tylko jeśli projekt to robi):

- **Art. 3** integralność osoby (np. badania z udziałem ludzi, med/biotech)
- **Art. 6** wolność i bezpieczeństwo osobiste (np. monitoring, AI do oceny ludzi)
- **Art. 10** wolność myśli/religii (np. platformy komunikacyjne, algorytmy treści)
- **Art. 15** prawo do pracy (np. automatyzacja wpływająca na miejsca pracy)
- **Art. 25** prawa osób starszych / **26** integracja osób z niepełnosprawnościami (jeśli produkt/usługa jest dla ludzi)
- **Art. 30** ochrona przed nieuzasadnionym zwolnieniem (jeśli projekt zmienia zatrudnienie)
Poradnik podaje te obszary jako typowe źródła ryzyk.

Zwykle NIE DOTYCZY w typowym projekcie (wpisz „NIE”):

- artykuły, które nie mają związku z zakresem projektu (np. brak badań na ludziach, brak systemów monitorujących, brak restrukturyzacji zatrudnienia).

I wtedy od razu dopisz: „projekt neutralny”.

3) Co napisać „jak zapewniamy zgodność”?

Dla każdego artykułu oznaczonego „TAK” wpisz **jedno zdanie o praktyce firmy + oparcie w prawie krajowym**. Poradnik podkreśla, że prawa z Karty są w Polsce zabezpieczone m.in.

Kodeksem pracy i RODO, więc możesz się na tym oprzeć.

Przykładowe formułki do wykorzystania:

- **Art. 1, 4, 31 (godność, brak poniżania, warunki pracy)**
„Projekt realizujemy zgodnie z Kodeksem pracy i zasadami BHP; nie stosujemy praktyk naruszających godność, zapewniamy bezpieczne i niedyskryminujące środowisko pracy.”
- **Art. 7–8 (prywatność, dane osobowe)**
„W projekcie przetwarzanie danych odbywa się zgodnie z RODO i ustawą o ochronie danych; stosujemy minimalizację danych, kontrolę dostępu i zabezpieczenia IT.”
- **Art. 20–21–23 (równość, zakaz dyskryminacji, równość płci)**
„Rekrutacja i udział w projekcie są oparte na kompetencjach; w firmie obowiązują równe zasady zatrudniania, wynagradzania i dostępu do szkoleń niezależnie od płci, wieku czy niepełnosprawności.”
- **Art. 26 (osoby z niepełnosprawnościami) (tylko jeśli produkt/usługa dla użytkowników)**
„Rezultaty projektu projektujemy w sposób dostępny adekwatnie do zakresu (np. czytelny interfejs/ instrukcje), aby nie tworzyć barier dla osób ze szczególnymi potrzebami.”
- **Art. 15 / 27 / 30 (wpływ na pracę, informowanie, zwolnienia) (tylko jeśli projekt automatyzuje/zmienia pracę)**
„Jeśli projekt powoduje zmiany organizacji pracy, informujemy pracowników z wyprzedzeniem i zapewniamy możliwość konsultacji; nie planujemy działań naruszających prawa pracownicze.”

Dla artykułów z „**NIE dotyczy**” wpisz jedno zdanie:

„Projekt neutralny — brak wpływu na obszar regulowany przez ten artykuł.”

4) Ryzyko i zapobieganie

Nie twórz szerokich analiz. **Wystarczą 1–2 ryzyka przy „TAK”** (albo wpis „ryzyko niskie/brak”).

Poradnik wymaga samooceny ryzyk proporcjonalnej do projektu.

Typowe ryzyka + rozwiązania:

- **Dane osobowe (art. 7–8):**
Ryzyko: „wyciek danych / nadmiar danych”.
Zapobieganie: „RODO, ograniczony dostęp, hasła, szyfrowanie, szkolenie personelu.”
- **Niedyskryminacja (art. 20–21–23):**
Ryzyko: „wykluczenie w rekrutacji / szkoleniach”.
Zapobieganie: „jasne kryteria kompetencyjne, równe zaproszenia na szkolenia, możliwość zgłoszenia problemu do kierownika projektu.”
- **Warunki pracy (art. 1/4/31):**
Ryzyko: „przeciążenie pracą w projekcie”.
Zapobieganie: „podział zadań zgodnie z kompetencjami i umiejętnościami pracownika, BHP, nadzór kierownika.”

Jeśli ryzyko nie występuje:

„Ryzyko naruszenia — brak / niskie, ponieważ projekt nie obejmuje działań w tym obszarze.”

ⁱ → WCAG 2.1 (lub 2.2) – poziom A + kluczowe elementy AA**

Minimum praktyczne (A + podstawowe AA):

1. Kontrast tekstu – spełnia kryteria AA (4.5:1).
2. Skalowanie tekstu do 200% bez utraty funkcjonalności (A/AA).
3. Pełna obsługa z klawiatury (A).
4. Logiczna kolejność i widoczny fokus (A).
5. Tekst alternatywny dla grafik (A).
6. Nagłówki i struktura semantyczna (A).

7. Jasne etykiety i instrukcje formularzy (A).
8. Brak kluczowych informacji wyłącznie w kolorze (A).
9. Czytelna nawigacja – spójne menu i breadcrumbs (AA).
10. Responsywność i poprawne działanie na urządzeniach mobilnych.

Co zwykle NIE jest wymagane od MŚP:

- Pełna zgodność AA dla wszystkich 50+ kryteriów.
- Dogłębne testy automatyczne + eksperckie + z użytkownikami (choć to zawsze mile widziane).
- Spełnienie poziomu AAA (praktycznie nigdy nie wymagane).

Krótkie zdanie do użycia w dokumentach:

„Projekt spełnia kluczowe wymagania dostępności zgodne z WCAG 2.1 (poziom A oraz wybrane kryteria AA adekwatne do zakresu projektu, w szczególności: kontrast, skalowanie, obsługa klawiaturą, czytelna struktura i alternatywy dla grafik).”